

FM: Kokmateriālu eksports nodrošina kopējo eksporta pieaugumu

Publicēts: 12.12.2018.

Centrālās statistikas pārvaldes dati par Latvijas preču ārējo tirdzniecību šā gada oktobrī liecina, ka pēc neliela preču eksporta krituma iepriekšējā mēnesī, kad eksporta vērtība gada griezumā samazinājās par 1,0%, eksporta pieaugums 2018. gadā oktobrī ir atjaunojies. Preču eksporta vērtība gada izteiksmē palielinājās par 6,8% līdz 1157 miljoniem eiro, ar to uzstādot kārtējo rekordu, viena mēneša ietvaros eksporta vērtībai sasniedzot augstāko līmeni kopš statistikas uzskaites sākuma 1995. gadā. Fiksētais eksporta pieaugums liecina par to, ka ārējais pieprasījums joprojām ir noturīgs. To apliecina arī Latvijas rūpniecības eksporta apgrozījuma pieaugums par 8,8% šā gada oktobrī. Taču, ņemot vērā to, ka eksporta kāpums oktobrī ir mazāks nekā šā gada vidējais eksporta kāpums pirmajos desmit mēnešos (8,3%), kā arī eksporta kritumu septembrī, var secināt, ka eksporta pieaugums bremsējas.

Lielāko devumu jeb gandrīz pusi no eksporta izaugsmes oktobrī nodrošināja koka un koka izstrādājumu eksporta kāpums par 20,1%, salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo mēnesi, ko pamatā nodrošināja garumā sazāgēto kokmateriālu eksporta pieaugums uz Apvienoto Karalisti un Igauniju, kā arī neapstrādāto kokmateriālu pieaugums uz Zviedriju. Pozitīva koksnes eksporta izaugsme fiksēta jau kopš pērnā gada vidus, bet šā gada pirmajos desmit mēnešos pieaugums ir mērāms ar divciparu skaitli, vidēji mēnesī sasniedzot gandrīz 18% pieaugumu un tādējādi būtiski veicinot arī kopējo preču eksporta izaugsmi 2018. gadā. Šogad galvenais koksnes eksporta dzinējspēks tomēr ir koksnes materiāli un izstrādājumi ar relatīvi zemu pievienoto vērtību, piemēram, apaļkoku malka, neapstrādāti un sazāgēti kokmateriāli. Taču arī koksnes eksports ar augstu pievienoto vērtību nedaudz, bet pieaug, piemēram, koka lādes, kokskaidu plātnes, loksnes finierim un citi koksnes izstrādājumi.

Savu artavu kopējā preču eksporta kāpumā šā gada oktobrī deva arī reeksporta pieaugums, būtiski palielinoties mehānisko ierīču un elektroiekārtu eksportam. Tā mehānismu un mehānisko ierīču eksports palielinājās par 12,7%, ko galvenokārt nodrošināja turboreaktīvo dzinēju eksporta pieaugums. Savukārt, elektroiekārtu eksporta kāpumu par 21,8% salīdzinājumā ar pērnā gada oktobri nodrošināja mobilo telefonu eksporta pieaugums. Tik iespaidīgu eksporta kāpumu abās preču grupās nodrošināja reeksports, kuram nav saiknes ar vietējo ražošanu.

Tāpat preču eksportu veicināja farmaceitisko produktu eksporta pieaugums par 33,8%, eksporta vērtībai palielinoties uz Krieviju, Lielbritāniju un Baltijas valstīm. Savukārt, metālu eksportu kāpumu par 11,3% ietekmēja dzelzs atkritumu eksporta pieaugums uz Indiju un Kuveitu, kā arī tērauda izstrādājumu eksporta palielinājums uz Eiropas Savienības (ES) valstīm.

Kopējo preču eksporta vērtību šā gada oktobrī samazināja lauksaimniecības un pārtikas preču eksporta kritums par 15,1%, it īpaši samazinoties graudaugu un eļļu un ogu sēkļu eksportam. Tradicionāli lielākais graudaugu eksporta apjoms ir vērojams tieši rudens mēnešos, taču šogad oktobrī šo preču eksporta vērtība bija uz pusi mazāka salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo mēnesi. Netipiski sausie laika apstākļi šā gada vasarā Latvijā negatīvi ietekmēja novāktās ražas apjomu, tādējādi ietekmējot arī eksporta datus.

Preču eksporta vērtība šā gada pēdējos mēnešos visticamāk būs augstāka, vērtējot pret iepriekšējā gada attiecīgajiem mēnešiem, taču pieaugums būs mazāks par vidējo eksporta pieaugumu līdz šim. Latvijas preču eksporta attīstību negatīvi ietekmējoši riski kopš šā gada sākuma pastiprinājušies. Ārējās vides nenoteiktība, ko rada protekcionisma pieaugums pasaules tirdzniecībā, pakāpeniski atspoguļojas lēnākā pasaules ekonomikas pieauguma tempā. Neskatoties uz to, ka ES uzņēmēju noskaņojums joprojām saglabājas ļoti augstā līmenī, tomēr pēdējo mēnešu dinamika ir lejupvērsta un ekonomikas sentimenta indeksa vērtība šā gada novembrī sasniedza zemāko līmeni kopš pērnā gada vidus. Savukārt, ES reāla iekšzemes kopprodukta (IKP) pieaugums šā gada trešajā ceturksnī gada griezumā pirmo reizi kopš 2017. gadā sākuma noslīdēja zem 2%. Lēnāka ekonomikas izaugsme ES vidējā termiņā varētu mazināt arī pieprasījumu pēc Latvijas eksporta.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-kokmaterialu-eksports-nodrosina-kopejo-eksporta-pieaugumu>